

PROGRAMMA PAASCONCERT 2018

21 april in de (voormalige) Bethelkapel - Den Haag (14 uur)

door:

Marc van Delft (piano) & het (Belyanevich-) Inguz-duo
(de violistes: Francisca Simonis en Juliya Belyanevich)

1. Marc van Delft (1958-):
Solitude opus 159 (voor piano) (2016)
2. Marc van Delft:
Duetto Trionfo voor 2 violen (ca 1976-'78)
-première-
3. Marc van Delft:
Romance opus 169 voor 2 violen en piano (2018)
-première-
4. Jean Marie Leclair (1697-1764):
Sonate nr. 5 voor 2 violen opus 3 (1730)
deel 1 & 4
5. Marc van Delft:
Trio Appassionato opus 167a voor 2 violen en piano (2017)

-PAUZE-

6. Sergey Prokofief (1891-1953):
Sonata voor 2 violen opus 56 (1932)
Deel 1 - Andante cantabile
7. Marc van Delft:
PAASTRIO opus 167 (2017-2018)
voor 2 violen en piano
1/ Appassionato
2/ Solus-Elegy
3/ Glorioso
-première-

Over het programma

Door: Marc van Delft

Inleiding

De samenwerking tussen componist *Marc van Delft* en de Oekraïense violiste *Juliya Belyanevich* ontstond bij toeval toen zij elkaar leerden kennen tijdens een autorijles. Het bleek dat Juliya een vioolduo vormde met de Haagse violiste, *Francisca Simonis*. Marcs eerste werk voor het nieuw te vormen trio was het opwindende en gepassioneerde '**Trio Appassionato**', wat bij de eerste uitvoering op 29 december 2017 in de schuilkerk te Gorkum (op de door Juliya georganiseerde concertserie '*Winterklanken*') tot hun verrassing bleek een enorm succes te hebben. Het succes vroeg a.h.w. om een vervolg en Marc besloot voor de violistes een groot 3-delig werk te gaan componeren, met *Trio Appassionato* als 1^e deel. Dat werd het **Paastrio**. Later volgde de *Romance*. Vanwege het Gorkumse succes wordt **Trio Appassionato** deze middag twee maal gespeeld: 1/ Als spectaculair slotstuk voor de pauze & 2/ Na de pauze als 1^e deel van het Paastrio.

De werken

Solitude: Een weemoedig lyrisch pianostuk wat een bepaald gevoel van eenzaamheid verklankt.

Duetto Trionfo: Marc had waarschijnlijk nog voor zijn 20^e een vioolduet geschreven, wat nog nooit was uitgevoerd. Een brede melodie wordt begeleid door arpeggio's. Het middendeel is fugatisch.

Romance: Na het voltooiën van het *Paastrio* componeerde Marc een lyrisch stuk met een verwantschap met het werk 'Prelude pour Flavy et Joana', in de welluidende toonsoort E klein.

Jean Marie Leclair: 5e sonate: De 18e eeuwse Franse componist Leclair was een van de meest vooraanstaande vioolvirtuozen van zijn tijd. Hij is de grondlegger van de Franse vioolschool. Zijn elegante en briljante stijl verenigt de Franse en Italiaanse stijlen (het lijkt wat op Vivaldi). Hij begon als danser, en heeft een tijd lang aan het hof van Lodewijk XV gewerkt. Daarna woonde en werkte hij in Holland en in Parijs.

Trio Appassionato: Kenmerkend voor dit stuk zijn de stijgende toonladderbewegingen in de pianopartij, met de violenmelodieën vaak in parallelle tertsen erboven, afgewisseld met passages met arpeggio's in de violen waarbij dan de piano de melodie krijgt. Dat geldt ook voor het Glorioso, zij het dat de violen dan vaak meer parallelle octaven spelen. Het werk vertoont minimalistische trekken omdat voortdurend de Ie en de VIe trap in D mineur worden afgewisseld, een dramatisch akkoordenaar wat steeds maar door zou kunnen blijven gaan.

Sergey Prokofief: Sonate voor 2 violen - 1e deel: Een inleidend gevoelig lyrisch stuk, wat in het werk van Prokofief een 'stilte voor de storm' is, dus een goede inleiding voor het *Appassionato*...

Paastrio

Het onverwachte succes van het *Trio Appassionato* 'smaakte naar meer', dus besloot Marc voor het trio **een groot driedelig werk** te componeren, een soort 'grand sonate', wat het **Paastrio opus 167** is geworden met het '**Trio Appassionato**' als *eerste deel*. Aangezien 21 april 2018 in het kerkelijk jaar nog steeds de Paastijd is leek het gepast om dit concert een **Paasconcert** te noemen, met de grote première van dit magnum opus.

1/ *Appassionato* staat in *D klein*, de ultieme dramatische en ijskoude, harde toonsoort van de dood en het onverbiddelijke noodlot en de typische toonsoort voor requiems, dodendansen en Dies irae's. *D klein* is de toonsoort van sterrenbeeld Vissen, de periode van de lijdenstijd. Daarom leek dit werk geschikt om ermee naar de fatale goede Vrijdag te verwijzen waarin de lijdenstijd uitmondt, de grote noodlotsdag van het wereldfatum, de kruisiging en dood van Christus. [in *D klein* staan bv. de kruisigings-aria (uit de Mattheuspassion van Bach) en 'Via Crucis', 'de kruisweg' van Liszt...]

2/ *Solus-Elegy* - Marc heeft voor dit langzame 2e deel materiaal uit twee eerdere werken (die in de negentiger jaren werden gecomponeerd) bewerkt en verwerkt. Het betrof twee werken die hem na aan het hart liggen en die nog nooit zijn uitgevoerd.

1/ Het koorwerk '*Solus ad Victimam*' opus 29 (1992) over de lijdensweg (en de opstanding) van Christus, waarvan vooral het begin erg aangrijpend is. Het is een verklanking van een aangrijpend Middeleeuws Latijns gedicht van Petrus Abelardus waarvan de vertaling uit het Latijn als volgt luidt:

Alleen en eenzaam gaat gij op ten offer,
als offer aan de Dood, die gij toch komt verslaan.
Waar zijn de woorden om de smaad te delgen
die wij, ellendigen, U hebben aangedaan?

't Zijn onze daden Heer, 't zijn onze daden;
moet Gij zo lijden om het kwaad dat wij begaan?
Laat onze harten delen in Uw smarten
zo, dat ge ons waardig acht om in Uw gunst te staan.

Dit is die droeve nacht, dat drietal dagen,
waarin wij treurend toeven in de avondtijd,
totdat vroeg in de morgen, bij 't verrijzen
de volle vreugde weerkeert in ons hart dat lijdt.

Laat ons o Heer, zo delen in Uw lijden,
dat gij ons ook in uwe glorie delen doet;
laat ons dit drietal dagen rouw bedrijven,
opdat op 't heerlijk Pascha ons Uw blijdschap groet.

Marc heeft het begin van 'Solus' gebruikt wat het intense lijden van de goede vrijdag uitdrukt.

Na een nieuw gecomponeerd overgangs-tussenstuk: een duet voor de 2 violen volgt dan een bewerking van de 2^e helft van de '*Elegie*' opus 22 voor 12 strijkers (1991) wat sterk geïnspireerd is op Arvo Pärt (bv. de elegische 2^e helft van 'Tabula Rasa'). Het is een weemoedig en ook meditatief verstild stuk met veel Pärt-achtige minimalistische herhalingen. Het heeft veel van de trekken van de *Stille zaterdag*, het is ook een verstild stuk, -denk aan de term 'stille week'....

3/ *Glorioso*: In het *3e deel van het Paastrio* wilde Marc de overwinningsjubel van het licht op de duisternis, de Paas-opstandingsstemming verbeelden, de Paasjubel van het Halleluja en het klokgelui van de paaszonndag. Een werk van euforische vreugde en overwinningsmuziek.

Aangezien het min of meer een symfonisch werk is vond Marc (na overweging) het niet passen om meteen, zonder ontwikkeling of overgang zomaar met de Paasjubel te beginnen, immers, om het kwaad en de duisternis te overwinnen moet er toch eerst iets gebeuren, er moet een proces, een

loutering, een catharsis komen, anders is het net of er een tovenaars komt die zomaar ‘als bij toverslag’ alle droefheid en lijden als sneeuw voor de zon laat verdwijnen...

Het begin van het *Trio Glorioso* [het later ingevoegde 'Intermezzo'] is dus weer een herhaling van de D-klein-dramatiek van het 1e deel, en daarna volgt een soort D-klein-Noodlotsmuziek waarbij naar het overweldigend fatale 1e deel van de 9e symfonie van Bruckner wordt verwezen.

Maar dan volgt een soort ingrijpen van de Christus, het **Bruckneriaanse opstandingsmotief** verschijnt [2 stijgende grote secundes], en de muziek voert naar de weldadige, nobele, stralende en **ultieme** (Bruckneriaanse) **Opstandings-toonsoort E groot**, en het **opstandingsthema**. [E-Fis-Gis] [-zie de lezing van 4 april 2018 in de Riouwstraat 1: **‘Pasen en opstanding in de muziek’**, -wie daar meer over wil weten kan in de pauze het boekje met CD van deze lezing kopen]

Hierna volgt het eigenlijke **Glorioso**, wat één grote jubelende overwinningsmuziek is. Het is een vrij lang deel, want na een lang langzaam deel van meer dan een kwartier (a 20 minuten...) leek het niet passend qua vorm en proportie om daarna een kort stukje van een paar minuten te laten volgen. [het 1e deel duurt trouwens ca. 6 minuten] Het **Glorioso** (de spectaculaire Paasjubel) duurt dus iets van 12 minuten.

In het iets rustiger middendeel van het **Glorioso** vinden we weer een herinnering aan het (D-moll) 1e deel (appassionato) en na een tussenspel voor de solo piano waarin de Paasklokken van de Paasdag worden uitbeeld komt het jubelende begin weer terug en de euforie van ‘Glorioso’ eindigt dan weer Glorieuze in het Glorieuze E groot met het glorieuze opstandingsmotief erin verwerkt. Dat is dan ook meteen het opwindende en euforische slot van dit dynamische Paasconcert.

=====

Marc van Delft is een Nederlandse componist en muziektheoreticus die begon te componeren rond zijn 10e levensjaar. Hij studeerde compositie en muziektheorie aan de conservatoria van Den Haag en Utrecht en had compositieles van Peter Schat, Hans Kox en Tristan Keuris. In de jaren 1981-83 werden werken van hem uitgevoerd door het Balletorkest, het Nederlands kamerkoor, het Nationaal Jeugd Orkest, het Gelders- en het Limburgs Symfonieorkest. Sinds 1985 heeft hij zich meer toegelegd op de blaasmuziekwereld en zijn vele werken van hem door allerlei toporkesten en op internationale festivals zoals het WMC uitgevoerd, in Nederland, Duitsland, Spanje etc. en in vele concertzalen.

Juliya Belyanevich, Oekraïense violiste begon met viool spelen op haar 6e levensjaar en heeft in Kiev na haar cum laude afstuderen aan het conservatorium in diverse orkesten gespeeld, waarnaast zij ook de nodige prijzen heeft gewonnen, zowel nationaal als internationaal. Zij kwam in 2015 naar Nederland en miste hier al snel de vele concerten die zij dagelijks in haar woonplaats Kiev kon bezoeken. Zij vindt dit ook een gemis voor de vele Nederlanders en zij wil hen graag kennis laten maken met klassieke muziek van verschillende componisten en stromingen. Daartoe organiseert zij thema uitvoeringen als Winterklanken waarvan in December 2017 de eerste editie van start ging in Gorinchem, maar ook avond- of middagconcerten.

Francisca Simonis is een Nederlandse violiste en begon op haar 5e levensjaar met viool spelen en studeerde af aan het Rotterdams Conservatorium. Francisca Simonis is laureaat van verschillende concoursen, waaronder het Goois Jeugd Muziek Concours, een internationaal viool concours te Constanza (Roemenië) waar zij een derde prijs behaalde en het Prinses Christina Concours. In 2011 won zij een eerste prijs bij een internationaal muziekfestival te Marianske Lazne (Tsjechië).